

معاون وزیر اقتصاد ترسیم کرد:

نقشه راه بین‌المللی شدن بورس تهران

دوید: «حضور شرکت‌های ایرانی در بورس‌های بین‌المللی می‌تواند مقدمه‌ای برای بین‌المللی شدن و جهانی شدن بورس ایران باشد. اما اگر این مقوله را معادل بین‌المللی شدن بازار سرمایه ایران بدانیم به بیراهه رفته‌ایم. برای بین‌المللی شدن لازم است سهام شرکت‌های خارجی در بورس ایران قابل داد و ستد باشد و حضور سرمایه‌گذاران خارجی در بازار سرمایه ایران رونق یابد.»

این‌ها بخشی از دیدگاه‌های دکتر بهروز علی‌شیری، معاون وزیر اقتصاد و رئیس سازمان سرمایه‌گذاری خارجی و کمک‌های فنی و اقتصادی ایران در خصوص بین‌المللی شدن بورس تهران است. او معتقد است که بورس ظرفیت‌های بالقوه و جذابیت‌های بالایی برای خارجی‌ها دارد. اما در عین حال نیازمند اصلاح برخی قوانین و نگرش‌ها نیز هست. ادامه گفت‌وگوی اختصاصی دکتر علی‌شیری را با ماهنامه بورس می‌خوانیم.

سرمایه‌گذاری در سال ۱۳۹۰ و بهبود رتبه عملکرد کشور، این رتبه در همان سال ۴۷ام بوده که بیانگر شکافی ۱۹ پله‌ای بین عملکرد و ظرفیت اقتصاد کشور در این حوزه است.

بنابراین باید بتوانیم با برنامه ریزی مناسب زمینه حضور و فعالیت شرکت‌های بزرگ بین‌المللی که به صورت بالقوه بسیار علاقمند به حضور در بازار ایران هستند را در قالب بخش‌های گوناگون سرمایه‌گذاری خارجی ترغیب و تسهیل نماییم تا از ظرفیت‌های اقتصاد ملی بهره برداری شود.

دوید: آیا در گزارش‌های سالانه آنکساد از وضعیت سرمایه‌گذاری

دوید: جایگاه جهانی ایران در جذب سرمایه‌گذاری خارجی چگونه است؟

بر اساس رتبه توانایی بالقوه کشورها برای جذب سرمایه‌گذاری که بر اساس چهار شاخص اصلی مشتمل بر جذابیت بازار، دسترسی به نیروی کار ارزان، زیرساخت‌های مناسب و توانمند ساز و وجود منابع طبیعی در یک کشور توسط کنفرانس تجارت و توسعه ملل متحد (آنکتاد) محاسبه می‌شود ایران در سال ۲۰۱۱ در بین ۲۱۵ کشور جهان در جایگاه ۲۸ام قرار داشت. این در حالی است که علی‌رغم روند رو به رشد میزان سرمایه‌گذاری خارجی جذب شده در ایران در سال‌های اخیر و تجربه افزایش ۱۲۰ درصدی جذب

بورس بر اساس آمار رسمی سازمان بورس تا نیمه نخست امسال، میزان سرمایه‌گذاری سرمایه‌گذاران خارجی در بازار سرمایه ایران قریب ۲۰۰ میلیون تومان است. به نظر شما چرا بازار سرمایه ایران نتوانسته برای خارجی‌ها جذاب باشد؟

چالش‌های سیاسی بین‌المللی در سال‌های اخیر از موانع بزرگ سرمایه‌گذاری خارجی بود که خوشبختانه با اتخاذ تدابیر مدیرانه این چالش‌ها در حال رفع هستند و امید است با کنار رفتن سایه تحریم از اقتصاد ایران شاهد حضور هرچه بیشتر سرمایه‌گذاران خارجی در کشور باشیم. از جمله سایر اقدامات شایسته و مؤثر در ورود سرمایه خارجی به کشور در ماه‌های اخیر، ابلاغ دستورالعمل بانک مرکزی مبنی بر امکان ورود سرمایه توسط سرمایه‌گذاران خارجی به کشور از کانال صرافی‌های بانک‌ها است که سرمایه وارده از این مسیر قابلیت استفاده از پوشش‌های حمایتی قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری را دارا است. با این حال، برخی تحولات و تغییرات ساختاری در بازار سرمایه باعث رونق بخشی و تسهیل فعالیت سرمایه‌گذاران خارجی لازم است که سازمان بورس در حال برنامه ریزی و طراحی مناسب برای عملیاتی کردن آنها و پیش بینی نحوه مدیریت ریسک‌های احتمالی است. از جمله می‌توان به بستر سازی و ایجاد زمینه اتصال بازار سرمایه ایران به بازارهای سرمایه بین‌المللی و منطقه‌ای، فهرست شدن شرکت‌های ایرانی در بازارهای خارجی و استقرار سازوکارهای اخذ رتبه اعتباری برای شرکت‌های ایرانی و برای اوراق منتشره توسط آنها برای تامین مالی پروژه‌های و شرکتی اشاره کرد.

بورس عدم اتصال بازار سرمایه ایران به بازارهای بین‌المللی تا چه حد در ناشناخته ماندن این بازار مؤثر بوده است؟

از دید کارشناسان اقتصادی، اتصال به بازارهای مالی بین‌المللی تنها راهکار تقویت بازار پول و سرمایه ایران است و تحقق هدف اصلی سند چشم‌انداز توسعه یعنی تبدیل شدن به قدرت اول منطقه در گرو اجرای همین سیاست است. در سال‌های اخیر تمرکز سیاست‌های دولت در کشور عمدتاً بر بازار کالا بوده و توجه و برنامه ریزی لازم و مناسب نسبت به بازار پول و سرمایه صورت نگرفته است. بی‌تردید تعامل فعال با دیگر بازارهای سرمایه زمینه‌ساز توسعه بازار خواهد بود، چرا که هیچ اقتصادی در یک سیستم بسته موفق نخواهد بود. البته همان گونه که اشاره شد اینکار باید با مطالعه، بررسی تمامی جوانب و پیش بینی ابزارها و تدابیر مناسب برای پوشش ریسک‌های احتمالی انجام شود.

بورس آیا بازار سرمایه ایران نیاز به بین‌المللی شدن دارد یا در وهله نخست باید اصلاحات در قوانین فعلی و تعریف قوانین جدیدتر را مورد توجه قرار داد؟

بازار سرمایه کشور برای بین‌المللی شدن هم نیاز به اعمال تغییرات و اصلاحاتی در الزامات قانونی خود دارد و هم نیازمند مساعد شدن مناسبات سیاسی تاثیرگذار بر محیط اقتصادی کشور است. این تغییرات مورد نیاز باید به صورت موازی و همزمان پیش روند تا پس از رفع مناقشات و محدودیت‌های سیاسی، بستر قانونی و مقرراتی لازم به نحوی فراهم شده باشد تا بتوانیم بازار سرمایه ایران را به عنوان یک بازار سرمایه بین‌المللی معرفی کنیم. البته در این زمینه باید در نظر داشت که مفاهیم بین‌المللی شدن دائماً در حال تغییر است و لازم است بازار سرمایه در هر مقطع مسیر خود را تعاریف و ابزارهای روز بازارهای بین‌المللی همسو نگه دارد. پذیرش حضور و فعالیت بدون محدودیت سرمایه‌گذاران و کارگزاران خارجی و تاسیس شرکت‌های تامین سرمایه منطبق با شرح وظایف و قواعد بین‌المللی تنها بخشی از مقرراتی است

خارجی، اشاره تفکیکی به میزان سرمایه‌گذاری در بازارهای مالی و غیرمالی نیز می‌شود؟

خیر، گرچه این تفکیک‌ها در آمارهای جمع‌آوری و پردازش شده در سازمان سرمایه‌گذاری خارجی مورد توجه قرار می‌گیرد، اما این تفکیک در گزارش‌های سالانه انکستاد اشاره نمی‌شود.

بورس سازمان سرمایه‌گذاری به عنوان متولی اصلی جذب سرمایه‌گذاری خارجی، چه برنامه یا استراتژی مشخصی برای تشویق خارجی‌ها به سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه ایران دارد؟

تدوین قوانین و مقررات که دارای ضمانت اجرایی لازم باشند، همواره از مهمترین دغدغه‌های سازمان سرمایه‌گذاری بوده است. در همین راستا، قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی و آئین‌نامه اجرایی آن از سال ۱۳۸۱ در کشور اجرایی شده و در این مدت سازمان سرمایه‌گذاری تلاش کرده با همکاری سایر دستگاه‌های اجرایی ذریع، زمینه‌ساز تحقق هرچه جامع‌تر این قانون برای سرمایه‌گذاران خارجی باشد. در سال ۱۳۸۴ اولین آیین‌نامه اجرایی سرمایه‌گذاری خارجی در بورس به تصویب رسید که به منظور رفع برخی محدودیت‌ها و ایجاد جذابیت و انعطاف بیشترین آیین‌نامه در سال ۱۳۸۹ با همکاری بین سازمان بورس اوراق بهادار و سازمان سرمایه‌گذاری مورد بازنگری اساسی قرار گرفت.

بورس ایران یکی از بانبات‌ترین و مستحکم‌ترین بازارهای سرمایه در منطقه و حتی جهان است و به صورت توامان ظرفیت جذب سرمایه‌گذاران خارجی خرد و راهبردی را دارد. این بازار که ارزش فعلی آن بیش از ۱۶۰ میلیارد دلار است یکی از پربرونق‌ترین دوران خود را سپری می‌کند و سازمان سرمایه‌گذاری همواره ابزارهای مؤثر و تمهیدات قانونی و اجرایی لازم برای جذب سرمایه‌های خارجی در این بازار را با هماهنگی و همکاری سازمان بورس پیگیری کرده است. تاسیس و راه‌اندازی صندوق‌های سرمایه‌گذاری و استفاده از ظرفیت سرمایه‌گذاران خارجی برای خرید شرکت‌های مشمول واگذاری در بستر بازار سرمایه همواره مورد توجه سازمان سرمایه‌گذاری بوده است.

بورس بر اساس آمار اعلام شده سازمان متبوع شما، میزان سرمایه‌گذاری خارجی مصوب شده برای ورود به بازار سرمایه از سال ۵۷ تاکنون قریب ۷۲۲ میلیون دلار بوده که طبعاً بخشی از این رقم وارد کشور شده است. به نظر شما چرا این رقم در مقایسه با سایر بخش‌های اقتصاد ایران کم است؟

به طور کلی میزان سرمایه‌گذاری خارجی در بخش واقعی اقتصاد بیش از میزان سرمایه‌گذاری خارجی در بخش مالی و بازار سهام است، به ویژه در کشور ما که بازار سرمایه جوانی دارد. به علاوه برای حضور سرمایه‌گذاران خارجی در بازار سرمایه محدودیت‌هایی وجود داشت که در قوانین اخیر مرتفع شده است. از سوی دیگر، مشکلات اخیر در انتقالات ارزی سرمایه‌گذاران خارجی فعالیت این دسته از سرمایه‌گذاران در بازار سرمایه را که عملاً ماهیتی کوتاه و میان مدت دارد - بر عکس بخش‌های تولید و صنعتی و خدمات که ماهیت بلند مدت دارد - بیش از پیش حد تحت تاثیر قرار داده است. از طرفی انواع سرمایه قابل پذیرش به عنوان سرمایه خارجی در بخش واقعی شامل ماشین آلات، تجهیزات، مواد اولیه، دانش فنی و ... از تنوع قابل توجهی برخوردار است، در صورتی که سرمایه‌گذار خارجی در سبد سهام تنها می‌تواند سرمایه خود را در قالب وجوه نقدی وارد کشور کند که با توجه به مشکلات بانکی اخیر، میزان تحقق FPI را به کمتر از میزان مورد انتظار تنزل داده است.

که برای اتصال به بازارهای بین‌المللی باید پذیرفته شود.

بورد از دیدگاه شما، قوانین و آیین‌نامه‌های فعلی تا چه حد توانسته‌اند یک سرمایه‌گذار خارجی را به حضور در بازار سرمایه تشویق کنند؟ آیا حمایت‌های قانونی و امنیت سرمایه‌گذاری سرمایه‌گذار به خوبی دیده شده است؟ قوانین حقوقی فعلی بازار سرمایه و قانون فیفا تا چه حد از یک سرمایه‌گذار خارجی دفاع می‌کند؟

سرمایه‌گذار خارجی باید این اطمینان خاطر را داشته باشد که در هر شرایطی، مشمول برخورد عادلانه و برابر با سرمایه‌گذاران کشور میزبان قرار می‌گیرد و تغییر در شرایط سیاسی و اقتصادی کشور میزبان تهدیدی برای اصل و منافع سرمایه و انتقال سود و منافع حاصل از فعالیت وی محسوب نمی‌شود. که این موضوع به شفافیت در قانون فیفا، ملحوظ نظر واقع شده است. به علاوه باید در نظر داشت قانون بازار سرمایه به عنوان قانون عمومی فعالیت باید مد نظر سرمایه‌گذار خارجی قرار گیرد و پوشش‌های حمایتی مورد نیاز برای کلیه سرمایه‌گذاران خارجی اعم از سرمایه‌گذاران خارجی در بازار سرمایه (FPI) یا

سرمایه‌گذاران خارجی به روش مستقیم (FDI) یا ترتیب‌های قراردادی- توسط قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی (فیفا) ارائه می‌شود. قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی و آیین‌نامه مربوطه آن که در سال ۱۳۸۱ به تصویب رسید بستر حقوقی و مقرراتی نسبتاً مناسبی را برای حضور سرمایه‌گذاران خارجی در اقتصاد کشور فراهم کرده است. پوشش ریسک‌های سیاسی و غیرتجاری سرمایه‌گذار خارجی، تضمین‌ها و حمایت‌هایی که در این چارچوب شامل ریسک‌هایی چون سلب مالکیت، ملی شدن تقاض و لغو قراردادهای به موجب مداخلات دولت، از جمله حمایت‌های قابل ارائه در این قانون است. این موارد ریسک‌هایی است که دولت در چارچوب این قانون متعهد شده و تضمین داده که سرمایه‌گذار خارجی می‌تواند از آنها بهره‌مند شود و همچنین بتواند اصل و سود سرمایه و منافع خود را در چارچوب قانون و تشریفات ذکر شده در آیین‌نامه اجرایی آن خارج کند. به عنوان نمونه قانون‌گذار در تبصره ۳ ماده ۱۷ قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذار خارجی تصریح کرده که بانک مرکزی مکلف است معادل ارزی وجوه قابل انتقال سرمایه‌گذاران خارجی را با موافقت سازمان سرمایه‌گذاری و تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی، تأمین و در اختیار سرمایه‌گذار خارجی قرار دهد. به عبارت دیگر سیستم بانکی کشور مکلف به تأمین و انتقال ارز برای انتقال ارزی سرمایه‌گذاران خارجی است. باید عنوان کرد که این سازمان خدماتی در خصوص ورود و خروج و اقامت سرمایه‌گذاران، کارشناسان خارجی و خانواده و بستگاه درجه یک سرمایه‌گذاران نیز ارائه می‌کند. از سوی دیگر، آیین‌نامه اجرایی سرمایه‌گذاری خارجی در بورس و بازارهای خارج از بورس که در سال ۱۳۸۹ تصویب شده است نیز مکانیزم‌ها و چارچوب کاری و اجرایی فعالیت‌های سرمایه‌گذاران خارجی در بازار سرمایه را مشخص کرده و در عین حال، امکان استفاده از تسهیلات قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی نیز برای آنها در صورت تمایل فراهم ساخته است. بنابراین از منظر تسهیلات قانونی و حمایت‌های لازم، مشکل و نقص جدی برای سرمایه‌گذاری خارجی در بازار سهام وجود ندارد. گرچه به منظور ایجاد جهش و ارتقای حجم سرمایه‌گذاری‌ها برخی تغییرات در ترتیب و ارتباطات بین‌المللی بازار سرمایه ایران لازم است که خود مستلزم تبیین و تعیین قوانین و مقرراتی است که زمینه‌این اقدامات را فراهم سازد.

بورد عرضه سهام شرکت‌های حاضر در بورس تهران در بازارهای بین‌المللی از طرح‌هایی بود که سال‌های گذشته بحث‌ها و نظرات فراوانی را به دنبال داشت. به نظر شما برای تحقق این امر چه بایدهایی نیاز است؟ آیا اساس این طرح شانس برای اجرایی شدن دارد؟

بین‌المللی شدن بورس تهران به معنای ورود سهام شرکت‌های خارجی در این بازار از یک سو و عرضه سهام شرکت‌های ایرانی در بورس‌های خارجی از سوی دیگر است. این پذیرش متقابل در بورس‌های مختلف ضمن نیاز به بستر قانونی و مقرراتی متناسب با استانداردهای بین‌المللی نظارتی، مدیریتی و کنترلی، مستلزم تمایل به بین‌المللی کردن نگرش‌ها و علائق نیز است که در حال حاضر کاملاً فراهم نیست. از طرفی، شرکت‌های ایرانی با پذیرش در یک بورس پیشرفته، استانداردهای افشای اطلاعات، گزارش دهی و روابط با سرمایه‌گذاران را بهبود می‌دهند و باعث توسعه و پیشرفت بیشتر در بورس مبداء می‌شوند. بنابراین گرچه حضور شرکت‌های ایرانی در بورس‌های بین‌المللی می‌تواند مقدمه‌ای برای بین‌المللی شدن و جهانی شدن بورس ایران باشد، اما اگر این مقوله را معادل بین‌المللی شدن بازار سرمایه ایران بدانیم به بیزا ره رفته‌ایم. برای بین‌المللی شدن لازم است سهام شرکت‌های خارجی در بورس ایران قابل داد و ستد باشد و حضور سرمایه‌گذاران خارجی در بازار سرمایه ایران رونق یابد.

سرمایه‌گذار خارجی باید این اطمینان خاطر را داشته باشد که در هر شرایطی، مشمول برخورد عادلانه و برابر با سرمایه‌گذاران کشور میزبان قرار می‌گیرد و تغییر در شرایط سیاسی و اقتصادی کشور میزبان تهدیدی برای اصل و منافع سرمایه و انتقال سود و منافع حاصل از فعالیت وی محسوب نمی‌شود که این موضوع به شفافیت در قانون فیفا، ملحوظ نظر واقع شده است

بورد به اعتقاد بسیاری از کارشناسان، نبود ساختاری مناسب برای انتشار اطلاعات مالی شرکت‌های حاضر در بورس تهران و همچنین معرفی پتانسیل‌ها و فرصت‌های سرمایه‌گذاری آنها به زبان انگلیسی یکی از چالش‌های مهم در جذب سرمایه‌گذاری خارجی است. به نظر شما چرا بازار سرمایه ایران هنوز به سمت گزارشگری مالی بین‌المللی حرکت نکرده است؟ در ابتدا لازم است تفکیکی بین تشویق و جذب متقاضیان سرمایه‌گذاری خارجی در بازار سرمایه (FPI) و تشویق و جذب متقاضیان سرمایه‌گذاری خارجی به روش مستقیم - مشارکت در سهام شرکت (FDI) و ترتیبات قراردادی و به طور کلی بخش واقعی اقتصاد قائل شویم. دسته اول با توجه به تخصصی بودن حوزه و ابزارهای تشویقی آن فعلاً به طور مستقیم توسط نهادهای مرتبط و ناظر در بازار سرمایه مدیریت می‌شود، گرچه ابزارها و حمایت‌های قانونی سازمان برای آنها نیز قابل تعمیم است. اما دسته دوم به طور متمرکز در حیطه وظایف و اقدامات سازمان سرمایه‌گذاری قرار دارد. بنابراین ضمن تأیید این مشکل به عنوان یکی از موانع بین‌المللی شدن بورس ایران به طور عام و جذب عمده سرمایه‌گذاران خارجی به طور خاص، رعایت سیستم‌های حسابداری و حسابرسی بین‌المللی را به موازات مستند سازی فعالیت‌ها و گزارش‌های مالی و عملکردی شرکت‌ها به زبان انگلیسی بسیار کلیدی می‌دانم. البته معتقدم ضمن پیگیری این اقدامات و ایجاد زیرساخت‌های قانونی و مقرراتی لازم، ایجاد زمینه حضور کارگزاران خارجی یا واگذاری بخشی از سهام کارگزاران ایرانی فعال با آنها این فرآیند را تسهیل و تسریع خواهد کرد. نباید اجازه دهیم رقابت در فضای عملیات کارگزاری کاهش یافته و از استانداردهای بین‌المللی دور بمانند.

بورد توسعه معاملات آنلاین و دسترسی آسان به بازار سرمایه ایران تا چه حد می‌تواند در جذب خارجی‌ها مؤثر باشد؟

سرمایه‌گذاری کند، چیست؟ به طور کلی یک بخش از آن قطعاً دغدغه سودآور بودن پروژه یا طرحی است که می‌خواهد در آنجا سرمایه‌گذاری کند. دغدغه دوم مقوله امنیت سرمایه‌گذاری در کشور میزبان یا سرمایه‌پذیر است. سرمایه‌گذار خارجی در خصوص موضوع سودآور بودن پروژه به پیش‌بینی ضرر و زیان آن قاعدتاً بر اساس ساز و کارهای تعریف شده شامل مطالعه بازار، مطالعه امکان‌سنجی و وضعیت اقتصادی کشور میزبان به لحاظ مزیت‌های نسبی و رقابتی آن تصمیم می‌گیرد. برای ورود به بازار بورس و بازار سرمایه نیز همین روش به علاوه بررسی سوابق عملکرد و وضعیت بازار با توجه به اینکه سرمایه‌گذاران در بازار سهام یا خود سرمایه‌گذاران حرفه‌ای هستند یا از طریق واسطه‌های مالی و مشاورین حرفه‌ای اقدام می‌کنند، ملاک عمل است. بورس برای اینکه بتواند منابع مالی خارجی را جذب کند و در ارتقا سهم جذب خود از گردش جهانی سرمایه‌های خارجی موفق‌تر عمل کند، لازم است که در چارچوب ترویج و تشویق سرمایه‌گذاری در این حوزه اقدامات اثربخشی را به انجام رساند و به سمت و سوی کاهش و رفع دغدغه سودآوری سرمایه‌گذار خارجی در این بخش حرکت کند. اما آنچه به ما به عنوان سازمان سرمایه‌گذاری مربوط می‌شود موضوع دوم یعنی رفع دغدغه امنیت سرمایه‌گذاری خارجی و پوشش ریسک‌های غیرتجاری وی است که در متن قانون تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی به شفافیت و صراحت این موضوع لحاظ شده و اطمینان خاطر سرمایه‌گذار خارجی را مهیا کرده است.

البته سرمایه‌گذاران خارجی در حال حاضر با موارد محدودکننده‌ای روبرو هستند که مهم‌ترین آن، مسائل مربوط به نقل و انتقالات ارز است. قانون سرمایه‌گذاری خارجی سرمایه‌گذار خارجی را ملزم کرده که کلیه نقل و انتقالات سرمایه را از طریق سیستم‌های بانکی مورد تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به انجام رساند. با عنایت به مشکلات موجود در این زمینه در برهه زمانی موجود، ورود سرمایه سرمایه‌گذاران خارجی با دشواری‌هایی مواجه شده است که البته با تحولات اخیر و همکاری‌های بانک مرکزی برای امکان نقل و انتقال از طریق صرافی‌های مجاز این مشکل تا حدود زیادی برطرف خواهد شد.

بودن به نظر شما چه استراتژی کوتاه‌مدتی را می‌توان برای افزایش سهم خارجی‌ها در بازار سرمایه ایران در پیش گرفت؟

این دولت‌ها هستند که با بهبود روابط می‌توانند دغدغه‌های اصلی را رفع کنند. با وجودی که محیط سیاسی مؤثرترین نقش را در ایجاد موانع سرمایه‌گذاری خارجی دارد، در عین حال سرعت رفع موانع آن با تغییر در تصمیمات بسیار زیاد است. امید است با اصلاح بسترهای اقتصادی و شرایط اقتصاد کلان و نیز بستر سازی قانونی و مقرراتی متناسب و ساز و کارهای اجرایی که مورد اشاره قرار گرفت روند روبه رشد حضور سرمایه‌گذاران را در کشور شاهد باشیم.

با توسعه معاملات آنلاین، سرمایه‌گذاران از نقاط مختلف دنیا می‌توانند با معاملات آنلاین در بازار سرمایه کشور سرمایه‌گذاری کرده و فعالیت کنند. در حال حاضر، سیستم معاملات آنلاین با حداقل پهنای باند اینترنتی مورد نیاز، قابلیت دسترسی آسان و سریع از تمام نقاط کشور و دنیا را داشته و سفارش‌های خرید و فروش اوراق بهادار را در لحظه امکان‌پذیر می‌سازد. بنابراین توسعه بازار سرمایه به شدت سرعت می‌گیرد و انبوهی از سرمایه‌هایی که تاکنون در این بازار فعال نبودند، به بازار سرمایه راه می‌یابند. همچنین امکان به کارگیری ابزارهای مدیریت ریسک آسان‌تر خواهد شد. هم‌چنین با کاهش ورود اطلاعات دستی توسط معامله‌گران شرکت‌های کارگزاری و به تبع آن کاهش هزینه‌های کارکنان، کارگزاران می‌توانند این هزینه را صرف امور توسعه‌ای کرده و خدمات بهتری به مشتریان عرضه کنند. البته در خصوص سرمایه‌گذاران خارجی همچنان لزوم مراجعه حضوری و ارائه درخواست و مدارک مورد نیاز برای دریافت کد کارگزاری در مقطع آغاز فعالیت همچنان وجود دارد که در صورت ایجاد زمینه‌های قانونی و اجرایی و عملیاتی اتصال به بازارهای بین‌المللی این محدودیت نیز قابل رفع است.

بودن انتقاداتی به آیین‌نامه سرمایه‌گذار خارجی در بازار اوراق بهادار ایران و تعارضاتی که بعضاً با قانون حمایت از سرمایه‌گذار خارجی دارد، وارد است. از تعاریف سرمایه‌گذار خارجی گرفته تا محدودیت‌هایی که برای خروج اصل سرمایه وجود دارد. به نظر شما این آیین‌نامه می‌تواند احساس امنیت را در سرمایه‌گذار خارجی ایجاد کند؟

قانون بازار سرمایه به عنوان قانون خاص فعالیت سرمایه‌گذاران خارجی در بازار سرمایه در نظر گرفته می‌شود و قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی (فیفا) نقش تشویقی، حمایتی و مکمل دارد. همان‌گونه که یک سرمایه‌گذار خارجی برای مثال در حوزه معدن باید کلیه قوانین و مقررات عمومی فعالیت اقتصادی نظیر قانون تجارت، قانون مالیات، قانون و مقررات گمرکی و... را رعایت کند. چنانچه این سرمایه‌گذار تمایل به استفاده از پوشش‌های حمایتی خاص سرمایه‌گذاری خارجی را داشته باشد، برای اخذ مجوز سرمایه‌گذاری خارجی تحت پوشش قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی اقدام می‌کند، سرمایه‌گذاران خارجی متقاضی فعالیت در بازار سرمایه نیز باید آیین‌نامه سرمایه‌گذار خارجی در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس را مد نظر قرار داده و در صورت نیاز یا علاقه پوشش حمایتی خود را از فیفا دریافت کنند. البته تعارضات و همپوشانی‌هایی بین فیفا و آیین‌نامه سرمایه‌گذار خارجی در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس به ویژه در تعریف برخی از مفاهیم و واژگان وجود دارد. اما با عنایت به اینکه قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی مصوب مجلس است و در جایگاه قانون و فراتر از آیین‌نامه مصوب هیات وزیران است در خصوص هر یک از تعارضات و همپوشانی‌های این قانون ملاک سنجش خواهد بود. باین حال این موارد بارها به مراجع ذی صلاح بورس اعلام شده و این سازمان آماده هرگونه همکاری لازم برای اصلاح آیین‌نامه یادشده است.

بودن از دیدگاه شما عمده‌ترین دغدغه‌های یک سرمایه‌گذار خارجی برای آمدن به بورس تهران چیست؟ و مهمترین چالشی که سازمان متبوع شما در برخورد با متقاضیان سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه با آن مواجه است، شامل چه مواردی است؟

در ابتدا باید تفکیکی داشته باشیم بین وظایف سازمان سرمایه‌گذاری و دستگاه‌های ذی ربط در موضوع جذب سرمایه‌گذاری خارجی. برای این کار باید دید اساساً دغدغه سرمایه‌گذار خارجی در هر حوزه‌ای که می‌خواهد